

1. MỤC TIÊU

1.1. Kiến thức. Học sinh ôn tập các kiến thức về:

- Trình bày được khái niệm văn minh. Phân biệt được khái niệm văn minh, văn hoá.
- Nêu được thành tựu văn hoá tiêu biểu nền và ý nghĩa của văn minh Ai Cập cổ đại, Trung Hoa và Ấn Độ cổ - trung đại.
- Nêu được những thành tựu tiêu biểu và ý nghĩa của nền văn minh Hy Lạp – La Mã thời cổ đại.
- Nêu được những thành tựu tiêu biểu và ý nghĩa của nền văn minh Phục hưng.
- Nêu được những thành tựu cơ bản của các cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất. Ý nghĩa của cuộc cách mạng lần thứ nhất đến kinh tế, xã hội và văn hóa.

1.2. Kỹ năng: Học sinh rèn luyện các kỹ năng:

- Rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức cơ bản để trả lời câu hỏi trắc nghiệm ở các mức độ khác nhau.
- Kỹ năng so sánh, phân tích và liên hệ các sự kiện lịch sử thế giới và lịch sử Việt Nam.

2. NỘI DUNG

2.1.Ma trận đề: Theo CV 7991 của BGDDT:

TT	Chủ đề/Chương	Mức độ đánh giá						Tổng			Tỉ lệ %
		TNKQ			Tự luận						
		Biết	Hiểu	Vd	Biết	Hiểu	Vd	Biết	Hiểu	Vd	
1	Chủ đề 3. Một số nền văn minh thế giới thời kì cổ-trung đại	9	5	0	0	0.5 (ý 1/c1)	0.5 (ý 2/c1)				
2	Chủ đề 4. Cách mạng công nghiệp lần thứ nhất	3	3	0	0	0.5 (ý 1/c2)	0.5 (ý 2/c2)				
Tổng số câu		12 NLC	8 NLC	0				16	11	4	
		1a,2a/ĐS	1b,2b/ĐS	1c,1d, 2c,2d/ĐS	0	1	1				
Tổng số điểm		3,5	2,5	1,0		0,5	2,5	4,0	3,0	3,0	10
Tỉ lệ %		70			30			40	30	30	100

2.2.Câu hỏi và bài tập minh họa :

Phần I: Câu hỏi trắc nghiệm nhiều phương án lựa chọn

Mức độ nhận biết:

Câu 1: Sự tiến bộ về vật chất và tinh thần của xã hội loài người, trạng thái phát triển cao của văn hóa được gọi là

- A. trí tuệ B. văn minh C. xã hội D. đẳng cấp

Câu 2: Nội dung nào sau đây là yếu tố cơ bản để xác định loài người bước vào thời kì văn minh?

- A. Chữ viết, nhà nước. B. Tín ngưỡng, tôn giáo. C. Công cụ bằng đá. D. Nguyên tắc công bằng.

Câu 3: Lĩnh vực nào sau đây của nền văn minh Ấn Độ thời kì cổ - trung đại có ảnh hưởng lớn đến Việt Nam?

- A. Y học. B. Tư tưởng. C. Kiến trúc. D. Sử học.

Câu 4. 10 chữ số mà ngày nay chúng ta đang sử dụng là thành tựu của nền văn minh nào?

- A. Ai Cập. B. Hy Lạp. C. Ấn Độ. D. Trung Hoa.

Câu 5. Loại chữ cổ nhất của người Trung Quốc là

- A. chữ giáp cốt, kim văn. B. chữ Hán.
C. chữ Kha-rốt-ti. D. chữ tượng hình viết trên giấy pa-pi-rút.

Câu 6: Nội dung nào sau đây là nguồn gốc dẫn đến sự xuất hiện sớm của chữ viết ở Ai Cập thời kì cổ đại?

- A. Nhu cầu ghi chép và lưu trữ những gì đã diễn ra
- B. Nhu cầu của sản xuất nông nghiệp đúng thời vụ
- C. Nhu cầu sáng tác các tác phẩm văn học nghệ thuật
- D. Nhu cầu đo đạc lại ruộng đất theo định kì hàng năm

Câu 7: Thành tựu về lĩnh vực nào sau đây của cư dân Ai Cập cổ đại đã được ứng dụng hiệu quả trong việc xây dựng kim tự tháp?

- A. Tôn giáo.
- B. Toán học.
- C. Tín ngưỡng.
- D. Chữ viết.

Câu 8: Đây là những thể loại tạo nguồn cảm hứng và phong phú cho nền văn học cổ đại Hy Lạp –La Mã?

- A. Thần thoại, thơ, văn xuôi, kịch.
- B. Kí sự, thần thoại, truyện cười.
- C. Văn học dân gian, truyện ngắn.
- D. Tiểu thuyết, thơ ca, kịch.

Câu 9: Trong nghệ thuật, người Hy Lạp – La Mã cổ đại đã đạt được những thành tựu rực rỡ trong lĩnh vực nào dưới đây?

- A. Xây chùa.
- B. Kiến trúc
- C. Sân khấu.
- D. Dân gian.

Câu 10. Hệ thống chữ viết cổ nhất của người Ai Cập được gọi là

- A. chữ tượng thanh.
- B. chữ tượng hình.
- C. chữ tượng ý.
- D. Chữ cái Rô-ma.

Câu 11: Nội dung nào sau đây phản ánh thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất trong lĩnh vực luyện kim?

- A. Xuất hiện lò luyện quặng theo phương pháp mới
- B. Sự ra đời và hoàn thiện của động cơ hơi nước
- C. Sự phát triển mạnh của ô tô và ngành hàng không
- D. Sự xuất hiện của chiếc đầu máy xe lửa đầu tiên

Câu 12: Nội dung nào sau đây phản ánh thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất trong lĩnh vực giao thông vận tải?

- A. Xuất hiện lò luyện quặng theo phương pháp mới
- B. Sự ra đời và hoàn thiện của động cơ đốt trong
- C. Sự phát triển mạnh của ô tô và ngành hàng không
- D. Sự xuất hiện của tàu thủy chạy bằng hơi nước

Câu 13: Trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất, phát minh kĩ thuật nào sau đây đã tạo ra bước chuyển căn bản trong nền sản xuất tư bản chủ nghĩa?

- A. Động cơ đốt trong.
- B. Máy điện tín
- C. Máy tính điện tử.
- D. Máy hơi nước.

Câu 14: Trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất, Xti-phen-xon đã chế tạo thành công

- A. đầu máy xe lửa.
- B. động cơ hơi nước.
- C. máy tính điện tử.
- D. bóng đèn điện.

Câu 15. Những thành tựu cơ bản của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất là?

- A. máy kéo sợi, máy dệt, máy hơi nước, đầu máy xe lửa.
- B. máy kéo sợi, máy dệt, máy hơi nước, máy bay.
- C. máy kéo sợi, máy dệt, ô tô, máy hơi nước.
- D. máy dệt, máy hơi nước, tàu thủy, điện thoại.

Mức độ thông hiểu

Câu 1: Việc phát minh ra máy hơi nước cuối thế kỉ XVII đã

- A. thúc đẩy sự phát triển của ngành giao thông vận tải.
- B. khiến máy móc thay thế hoàn toàn lao động tay chân.
- C. thúc đẩy tự động hóa trong quá trình sản xuất vật chất.
- D. tạo tiền đề cho sự ra đời của ngành công nghệ thông tin.

Câu 2: Nội dung nào sau đây phản ánh **không** đúng ý nghĩa của nền văn minh Trung Hoa thời kì cổ - trung đại?

- A. Ảnh hưởng mạnh đến một số quốc gia ở khu vực châu Á
- B. Đóng góp to lớn cho sự phát triển của văn minh thế giới
- C. Nhiều phát minh kĩ thuật được ứng dụng rộng rãi ở châu Âu

D. Tạo tiền đề để Trung Quốc phát triển theo con đường tư bản

Câu 3: Nội dung nào sau đây **không** phản ánh đúng điểm tương đồng giữa văn minh Ai Cập cổ đại với văn minh Ấn Độ cổ - trung đại?

- A. Là nơi khởi nguồn của nhiều tôn giáo lớn.
- B. Thành tựu phong phú, đa dạng trên nhiều mặt
- C. Có nền kinh tế nông nghiệp là chủ đạo.
- D. Sớm tạo ra chữ viết riêng của dân tộc mình

Câu 4: Nội dung nào sau đây phản ánh đúng điểm khác biệt của văn minh so với văn hóa?

- A. Văn minh ra đời trước văn hóa và hoàn toàn độc lập với văn hóa
- B. Văn minh chỉ xuất hiện khi con người biết chế tạo công cụ lao động
- C. Văn minh xuất hiện đồng thời với sự xuất hiện con người trên trái đất
- D. Văn minh chỉ được sáng tạo trong thời kì phát triển cao của xã hội

Câu 5: Sự ra đời của chữ viết Ai Cập thời kì cổ đại có ý nghĩa nào sau đây?

- A. Phản ánh trình độ tư duy cao của cư dân Ai Cập.
- B. Tạo cơ sở cho sự ra đời của chữ La – tinh sau này.
- C. Tạo cơ sở để cư dân Ai Cập cổ đại hội nhập quốc tế.
- D. Phản ánh sự phát triển cao độ của nhà nước chuyên chế.

Câu 6: Nội dung nào sau đây **không** phản ánh đúng điểm tương đồng giữa văn minh Ai Cập cổ đại với văn minh Ấn Độ cổ - trung đại?

- A. Là nơi khởi nguồn của nhiều tôn giáo lớn.
- B. Thành tựu phong phú, đa dạng trên nhiều mặt
- C. Có nền kinh tế nông nghiệp là chủ đạo.
- D. Sớm tạo ra chữ viết riêng của dân tộc mình

Câu 7: Đối với thế giới, những thành tựu của nền văn minh Ai Cập cổ đại có ý nghĩa nào sau đây?

- A. Thể hiện trí tuệ và sự sáng tạo vĩ đại của cư dân Ai Cập
- B. Tạo tiền đề cho sự phát triển của văn minh Ai Cập sau này
- C. Tạo cơ sở cho sự phát triển văn minh nhân loại trên nhiều mặt
- D. Chứng tỏ sự phát triển rực rỡ và toàn diện của văn minh Ai Cập

Câu 8: Nội dung nào sau đây phản ánh đúng đặc điểm về chữ viết của cư dân Trung Hoa thời kì cổ - trung đại?

- A. Tiếp thu sáng tạo thành tựu chữ viết bên ngoài
- B. Ảnh hưởng đến tất cả các quốc gia trên thế giới
- C. Tạo nền tảng cho hệ chữ viết La – tinh ngày nay
- D. Chữ viết nhiều lần được chỉnh lý và phát triển

Câu 9: Người Hi Lạp cổ đại đã có hiểu biết về Trái Đất và hệ Mặt Trời như thế nào?

- A. Trái Đất có hình đĩa dẹt và Trái Đất chuyển động quanh Mặt Trời.
- B. Trái Đất có hình quả cầu tròn và Mặt Trời chuyển động quanh Trái Đất.
- C. Trái Đất có hình quả cầu tròn và Trái Đất chuyển động quanh Mặt Trời.
- D. Trái Đất có hình đĩa dẹt và Mặt Trời chuyển động quanh Trái Đất.

Câu 10. Ý **không** phản ánh đúng nguyên nhân xuất hiện của phong trào văn hóa Phục hưng là

- A. ý thức hệ phong kiến và giáo lí của Giáo hội Cơ Đốc mang nặng những quan điểm lỗi thời.
- B. tầng lớp tư sản mới ra đời có thể lực về kinh tế xong lại chưa có địa vị xã hội tương ứng.
- C. con người bước đầu có những nhận thức khoa học về bản chất của thế giới xung quanh.
- D. sự xuất hiện trào lưu Triết học Ánh sáng thế kỉ XVIII đã tạo tiền đề cho phong trào.

Câu 11: Phong trào văn hóa Phục hưng được hiểu là

- A. khôi phục lại những gì đã mất của văn hóa phương Đông cổ đại.
- B. khôi phục lại tinh hoa văn hóa của các quốc gia cổ đại phương Đông.
- C. phục hưng lại các giá trị văn hóa của nền văn minh Hy Lạp- La Mã cổ đại.
- D. phục hưng giá trị văn hóa Hy Lạp-La Mã cổ và sáng tạo nền văn hóa mới của giai cấp tư sản.

Câu 12: Nội dung nào **không** phản ánh đúng những nội dung cơ bản của phong trào văn hóa Phục hưng?

- A. Lên án, đả kích Giáo hội Cơ Đốc và giai cấp thống trị phong kiến.
- B. Đòi quyền tự do cá nhân và đề cao giá trị con người, tinh thần dân tộc.
- C. Giải phóng con người khỏi trật tự, lễ giáo phong kiến thối nát.
- D. Đề cao nội dung và giáo lí Cơ Đốc giáo và tư tưởng phong kiến.

Câu 13: Đặc trưng cơ bản của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất là

- A. sử dụng năng lượng hơi nước và cơ giới hóa quá trình sản xuất
- B. ứng dụng điện tử và công nghệ thông tin để tự động hóa sản xuất.
- C. sử dụng điện năng với sự ra đời của dây chuyền sản xuất hàng loạt.

D. quy trình sản xuất được tối ưu hóa trên nền tảng công nghệ số.

Câu 14: Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất diễn ra ở châu Âu và Bắc Mỹ là quá trình

A. công nghiệp hóa, hiện đại hóa các nước tư bản châu Âu.

B. hình thành hai giai cấp cơ bản là tư sản và công nhân.

C. cơ khí hóa nền sản xuất thay thế cho lao động thủ công.

D. hình thành nền tảng kinh tế của chủ nghĩa tư bản.

Câu 15: Việc phát minh ra lò luyện quặng theo phương pháp mới trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất đã mang lại tác dụng nào sau đây?

A. Thúc đẩy việc ứng dụng điện vào cuộc sống.

B. Thúc đẩy sự phát triển của ngành cơ khí chế tạo

C. Dẫn đến sự ra đời và phát triển của động cơ học.

D. Đẩy mạnh quá trình công nghiệp hóa đất nước.

Mức độ vận dụng

Câu 1: Nội dung nào sau đây là điểm khác biệt giữa văn minh Trung Hoa thời kì cổ - trung đại với văn minh Ai Cập thời kì cổ đại?

A. Có nền kinh tế nông nghiệp là chủ đạo

B. Thành tựu văn minh đa dạng, phong phú

C. Lấy Nho giáo là hệ tư tưởng chính thống

D. Sớm sáng tạo ra chữ viết riêng của dân tộc

Câu 2: Nội dung nào sau đây là đặc điểm chung của các nền văn minh Ấn Độ và Trung Hoa thời kì cổ - trung đại?

A. Theo chế độ quân chủ lập hiến

B. Hình thành gắn với các dòng sông lớn

C. Xây dựng được nhiều kim tự tháp

D. Hình thành gắn với các cuộc chiến tranh

Câu 3: Một trong những thành tựu của văn minh Ấn Độ và Trung Hoa thời kì cổ - trung đại là

A. kĩ thuật ướp xác và xây dựng kim tự tháp

B. xây dựng được chế độ dân chủ cộng hòa

C. sớm sáng tạo ra chữ viết riêng của mình

D. nơi khởi nguồn và phát triển của Phật giáo

Câu 4: Nội dung nào dưới đây phản ánh đúng nhất ý nghĩa to lớn những cống hiến về khoa học, kĩ thuật của người Hy Lạp – La Mã cổ đại?

A. Đặt nền tảng cho sự phát triển mạnh mẽ của các ngành khoa học, kĩ thuật của thế giới sau này.

B. Là cơ sở để các nhà khoa học có tên tuổi phát huy tài năng của mình cống hiến cho nhân loại.

C. Từ đây những hiểu biết có từ hàng ngàn năm trước mới thực sự trở thành ngành khoa học.

D. Mở ra những hiểu biết mới về tri thức mà trước đây con người chưa biết hoặc còn mơ hồ.

Câu 5: Vì sao phong trào Văn hóa Phục hưng được đánh giá là một “*Cuộc cách mạng tiến bộ vĩ đại*”?

A. Là cuộc đấu tranh công khai đầu tiên giai cấp tư sản chống thế lực phong kiến suy tàn.

B. Mở ra những vùng đất mới, con đường mới và những dân tộc mới.

C. Thị trường thế giới được mở rộng, thúc đẩy hàng hải quốc tế phát triển.

D. Thúc đẩy quá trình khủng hoảng, tan rã của chủ nghĩa tư bản ở châu Âu.

Câu 6: Nhận xét nào sau đây là đúng về cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất từ nửa sau thế kỉ XVIII?

A. Những phát minh về khoa học đã tạo tiền đề trực tiếp dẫn đến những phát minh về kĩ thuật

B. Sự xuất hiện của sản xuất hàng loạt theo dây chuyền và tiêu chuẩn hóa các loại hàng hóa

C. Tự động hóa cao độ trong sản xuất hàng hóa bằng cách sử dụng rộng rãi máy tính điện tử

D. Đánh dấu bước chuyển của nhân loại từ văn minh nông nghiệp sang văn minh công nghiệp

Phần II: Câu hỏi Đúng/sai

Câu 1. Cho bảng dữ kiện về một số thành tựu của các nền văn minh phương Đông thời cổ - trung đại:

Nền văn minh	Thành tựu
Ai Cập	chữ tượng hình; toán học (nhất là hình học); kiến trúc và điêu khắc; kỹ thuật ướp xác; tín ngưỡng thờ đa thần.
Trung Hoa	chữ tượng hình được viết trên mai rùa, xương thú; văn học (thơ Đường, tiểu thuyết thời Minh – Thanh); toán học sử dụng hệ số đếm thập phân; kiến trúc và điêu khắc (Di Hòa Viên, Thập tam lăng...); kỹ thuật (in, giấy, thuốc súng, la bàn...); tư tưởng, tôn giáo (Nho giáo, Đạo giáo...)

Ấn Độ	Văn học (kinh Vêda, sử thi Ma ha bha ra ta, Ra ma ya na....); toán học (sáng tạo số tự nhiên); tôn giáo (Bà la môn giáo, Hin đú giáo...).
-------	---

- Cư dân Ai Cập tạo ra chữ viết từ rất sớm và có ảnh hưởng lớn đến chữ viết của nền văn minh Trung Hoa và Ấn Độ.
- Ấn Độ và Trung Quốc là quê hương của một số tôn giáo được truyền bá ra thế giới.
- Các công trình kiến trúc của cư dân Ấn Độ và Trung Hoa thời cổ đại có ảnh hưởng đến các quốc gia ở khu vực Đông Nam Á.
- Trong thời cổ đại cả ba nền văn minh (Ai Cập, Ấn Độ, Trung Hoa) đều có ảnh hưởng đến văn hóa Việt Nam.

Câu 2. Đọc đoạn tư liệu sau đây:

“Trong số các đền chùa của các tôn giáo như Bà – la – môn giáo, Phật giáo, Giai – na giáo, chùa hang là một loại công trình đặc biệt của Ấn Độ thời cổ - trung đại, thường là những công trình nghệ thuật kết hợp kiến trúc với điêu khắc, hội họa. Tiêu biểu cho loại công trình này là những gian chùa hang ở A – gian – ta được kiến tạo từ thế kỉ II TCN đến thế kỉ VIII. Phương pháp kiến tạo loại chùa này là khoét sâu vào vách núi đá, có nhiều cột chống và được trang trí bằng nhiều bức chạm tinh vi và những tranh bích họa rất đẹp.”

(Theo Vũ Dương Ninh (Chủ biên), *Lịch sử văn minh thế giới*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1991, tr.81)

- Đoạn tư liệu cung cấp thông tin về thành tựu của văn minh Ấn Độ trên các lĩnh vực tôn giáo, kiến trúc và điêu khắc.
- Bà – la – môn giáo, Phật giáo, Giai – na giáo là những tôn giáo được du nhập từ bên ngoài và nhanh chóng phát triển mạnh mẽ ở Ấn Độ.
- Chùa hang là một loại công trình kiến trúc tiêu biểu của Ấn Độ thuộc dòng kiến trúc tôn giáo.
- Một trong những yếu tố làm nên giá trị đặc sắc của chùa hang là sự kết hợp hài hòa giữa nghệ thuật kiến trúc với nghệ thuật điêu khắc và hội họa.

Câu 3: Đọc đoạn tư liệu sau đây:

“Vào thế kỉ VIII, người Ả Rập nhờ dịch tác phẩm Sít – han – ta mà học tập được chữ số Ấn Độ. Từ Ả Rập, hệ thống chữ số này được truyền sang châu Âu, do đó những chữ số này thường bị gọi nhầm là chữ số Ả Rập. Tư liệu sớm nhất về những chữ số này là các bia đá của A – xô – ca khắc từ thế kỉ III TCN. Tuy nhiên, con số 0 được thấy sớm nhất trong một tài liệu Ả rập năm 873, sau đó 3 năm mới thấy trong tài liệu Ấn Độ. Mặc dầu vậy, người ta vẫn cho rằng, số 0 cũng do người Ấn Độ sáng tạo.”

(Theo Vũ Dương Ninh (Chủ biên), *Lịch sử văn minh thế giới*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1991, tr.81)

- Việc sáng tạo ra hệ thống chữ số tự nhiên là một thành tựu nổi bật của văn minh Ấn Độ trên lĩnh vực Toán học.
- Hệ thống chữ số tự nhiên được cư dân Ấn Độ sáng tạo ra nhờ việc đo đạc ruộng đất.
- Việc tạo ra số 0 là phát minh duy nhất của cư dân Ấn Độ về Toán học.
- Chữ số tự nhiên được sáng tạo từ phương Đông, sau đó được lan truyền rộng rãi sang phương Tây.

Câu 4: Đọc đoạn tư liệu sau đây:

“Từ thập niên 1780 trở đi, động cơ hơi nước đã được sử dụng ở các nhà máy. Những xưởng nấu sắt sử dụng máy hơi nước để chạy máy bơm hơi, giúp cho các lò cao có đầy đủ sức gió; các mỏ than đá dùng máy hơi nước để chạy máy bơm hút nước từ các hầm lò lên, ngành dệt dùng máy hơi nước để tạo ra động lực chuyển các công cụ. Năm 1785, người ta đã biết dùng máy hơi nước trong các xưởng dệt len ni. Năm 1789, người ta dùng máy hơi nước trong xưởng dệt vải. Chúng đã đạt được công suất từ 6 đến 20 mã lực, lớn hơn bất kì cối xay gió hay những guồng nước lớn nhất, đáng tin cậy hơn và được lắp đặt ở bất kì đâu. Đến năm 1800, toàn nước Anh đã có 321 cỗ máy hơi nước, với tổng công suất 5210 mã lực. Đến năm 1825 tăng lên 15000 cỗ máy hơi nước với tổng công suất 375000 mã lực.”

(Lưu Tộ Xương, Quang Nhân Hồng, Hàn Thừa Văn, *Lịch sử thế giới cận đại (1640 – 1900)*, NXB Thành phố Hồ Chí Minh, TP. Hồ Chí Minh, 2002, tr.108)

- Động cơ hơi nước là phát minh duy nhất của cách mạng công nghiệp lần thứ nhất.
- Động cơ hơi nước bắt đầu được sử dụng đầu tiên tại Anh và sau đó được ứng dụng ở các nước Châu Âu.
- Không chỉ được ứng dụng trong các lĩnh vực sản xuất vật chất, động cơ hơi nước còn được phổ biến trong các ngành luyện kim, khai mỏ.

d.Ngoài việc sử dụng động cơ hơi nước trong ngành dệt, Anh còn đẩy mạnh việc chế tạo ra máy bay.

PHẦN 2: TỰ LUẬN

Câu 1. Trình bày những thành tựu chủ yếu của nền văn minh Trung Hoa thời cổ- trung đại? Nêu một số ảnh hưởng của nền văn minh này đến Việt Nam?

Câu 2. Trình bày những thành tựu chủ yếu của văn minh Ấn Độ cổ đại? Văn hóa truyền thống Ấn Độ có ảnh hưởng đến các nước Đông Nam Á như thế nào?

Câu 3. Ph. Ăng- ghen đã nhận định: “ không có cơ sở văn minh Hy Lạp và La Mã thì cũng không có châu Âu hiện đại”, em hãy chứng minh nhận định trên qua những thành tựu tiêu biểu của văn minh Hy Lạp- La Mã thời cổ đại?

Câu 4. Trình bày những thành tựu tiêu biểu của nền văn minh Phục hưng? Tại sao nói văn minh thời Phục hưng đã sản sinh ra “ những người khổng lồ”?

Câu 5. Cuộc cách mạng công nghiệp nào diễn ra cuối thế kỉ XVIII - đầu thế kỉ XIX? Hãy chỉ ra phát minh quan trọng nhất trong cuộc cách mạng này?

Câu 6. Trình bày thành tựu cơ bản của cách mạng công nghiệp lần thứ nhất? Giải thích tại sao cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất lại diễn ra đầu tiên ở Anh?

2.3. Đề minh họa

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI TRƯỜNG THPT HOÀNG VĂN THỤ

ĐỀ THI HỌC KỲ I
NĂM HỌC: 2025 – 2026
MÔN THI: LỊCH SỬ 10
Ngày thi:.....
Thời gian: 45'

PHẦN I. CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM NHIỀU PHƯƠNG ÁN LỰA CHỌN (6 ĐIỂM)

Thí sinh trả lời từ câu 1 đến câu 24. Mỗi câu hỏi thí sinh chỉ chọn một phương án đúng.

Câu 1: Nội dung nào sau đây **không** phản ánh đúng ý nghĩa của nền văn minh Ấn Độ thời kì cổ - trung đại?

- A. Có ảnh hưởng đến văn minh của nhiều quốc gia khác trên thế giới.
- B. Tạo cơ sở và nền tảng cho sự phát triển của văn hóa Ấn Độ sau này
- C. Chứng minh sự sáng tạo phi thường của cư dân Ấn Độ cổ trung đại
- D. Tạo cơ sở cho sự hình thành và phát triển của văn minh Phục Hưng

Câu 2. Nền văn minh nào ở phương Đông tồn tại liên tục, lâu đời nhất và có ảnh hưởng sâu sắc đến văn minh thế giới?

- A. Nền văn minh Trung Hoa.
- B. Nền văn minh Lưỡng Hà.
- C. Nền văn minh Ai Cập.
- D. Nền văn minh Hy Lạp - La Mã.

Câu 3. Tôn giáo nào không được khởi nguồn từ Ấn Độ?

- A. Hồi giáo.
- B. Phật giáo.
- C. Hin-đu giáo.
- D. Bà La Môn giáo.

Câu 4. So với những nền văn minh ở phương Tây, các nền văn minh ở phương Đông ra đời

- A. muộn hơn.
- B. sớm hơn.
- C. cùng thời gian.
- D. cùng khu vực địa lí.

Câu 5: Thành tựu nào sau đây **không** phải là phát minh quan trọng về kĩ thuật của người Trung Hoa thời kì cổ - trung đại?

- A. Làm giấy.
- B. Động cơ đốt trong.
- C. Thuốc súng.
- D. La bàn.

Câu 6. Điểm giống và nổi bật của nền văn minh Ai Cập với các nền văn minh hình thành ở các khu vực khác ở phương Đông về

- A. đất đai thích hợp trồng các loại cây lâu năm.
- B. đều hình thành trên lưu vực sông lớn.
- C. địa hình nhiều núi và cao nguyên.
- D. điều kiện thuận lợi cho buôn bán đường biển.

Câu 7: Nội dung nào sau đây phản ánh **không** đúng ý nghĩa của nền văn minh Trung Hoa thời kì cổ - trung đại?

- A. Ảnh hưởng mạnh đến một số quốc gia ở khu vực châu Á
- B. Đóng góp to lớn cho sự phát triển của văn minh thế giới
- C. Nhiều phát minh kĩ thuật được ứng dụng rộng rãi ở châu Âu
- D. Tạo tiền đề để Trung Quốc phát triển theo con đường tư bản

Câu 8: Phong trào văn hóa Phục hưng được hiểu là

- A. khôi phục lại những gì đã mất của văn hóa phương Đông cổ đại.
- B. khôi phục lại tinh hoa văn hóa của các quốc gia cổ đại phương Đông.
- C. phục hưng lại các giá trị văn hóa của nền văn minh Hy Lạp- La Mã cổ đại.
- D. phục hưng giá trị văn hóa Hy Lạp-La Mã cổ và sáng tạo nền văn hóa mới của giai cấp tư sản.

Câu 9: Nội dung nào **không** phản ánh đúng những nội dung cơ bản của phong trào văn hóa Phục hưng?

- A. Lên án, đả kích Giáo hội Cơ Đốc và giai cấp thống trị phong kiến.
- B. Đòi quyền tự do cá nhân và đề cao giá trị con người, tinh thần dân tộc.
- C. Giải phóng con người khỏi trật tự, lễ giáo phong kiến thối nát.
- D. Đề cao nội dung và giáo lý Cơ Đốc giáo và tư tưởng phong kiến.

Câu 10: Nội dung nào dưới đây phản ánh đúng nhất ý nghĩa to lớn những cống hiến về khoa học, kĩ thuật của người Hy Lạp – La Mã cổ đại?

- A. Đặt nền tảng cho sự phát triển mạnh mẽ của các ngành khoa học, kĩ thuật của thế giới sau này.
- B. Là cơ sở để các nhà khoa học có tên tuổi phát huy tài năng của mình cống hiến cho nhân loại.
- C. Từ đây những hiểu biết có từ hàng ngàn năm trước mới thực sự trở thành ngành khoa học.
- D. Mở ra những hiểu biết mới về tri thức mà trước đây con người chưa biết hoặc còn mơ hồ.

Câu 11: Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất diễn ra vào giữa thế kỉ XVIII, khởi đầu ở nước

- A. Anh.
- B. Mỹ.
- C. Đức.
- D. Pháp.

Câu 12: Trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất, Rô-bốt Phơ-nơ-đơn đã chế tạo thành công

- A. máy tính điện tử.
- B. tàu thủy chạy bằng hơi nước.
- C. hệ thống máy tự động.
- D. động cơ điện xoay chiều

Câu 13: Hai nền văn minh cổ đại phương Đông và văn minh cổ đại phương Tây đều

- A. đạt được nhiều thành tựu rực rỡ trên nhiều lĩnh vực và có độ chính xác cao.
- B. đạt được nhiều thành tựu và để lại những giá trị lớn cho nền văn minh nhân loại.
- C. thể hiện sự sáng tạo của con người trong lĩnh vực toán học là vốn quý nhất.
- D. bắt nguồn từ những lưu vực sông lớn với nghề nông nghiệp là chủ yếu.

Câu 14: Phong trào Văn hóa Phục hưng có tác dụng đích thực gì đối với châu Âu thời hậu kỳ Trung đại?

- A. Cổ vũ và mở đường cho văn minh Tây Âu phát triển cao hơn sau này.
- B. Cổ vũ và mở đường cho văn hóa phương Tây phát triển cao hơn sau này.
- C. Cổ vũ và mở đường cho văn hóa I-ta-li-a phát triển mạnh mẽ.
- D. Cổ vũ và mở đường cho văn hóa Đức phát triển cao hơn.

Câu 15: “Tứ đại danh tác” của nền văn học Trung Quốc thời Minh, Thanh là

- A. Tây du ký, Thủy hử, Hồng lâu mộng, Liêu trai chí dị.
- B. Tây du ký, Thủy hử, Đông Chu liệt quốc, Tam quốc diễn nghĩa.
- C. Tây du ký, Kim Vân Kiều, Hồng lâu mộng, Tam quốc diễn nghĩa.
- D. Tây du ký, Thủy hử, Hồng lâu mộng, Tam quốc diễn nghĩa.

Câu 16: Động cơ đột trong được phát minh trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất có ý nghĩa

- A. thúc đẩy cơ giới hoá sản xuất.
- B. khởi đầu quá trình công nghiệp hoá.
- C. giúp liên lạc ngày càng thuận tiện.
- D. mở đầu thời kì sản xuất hàng loạt.

Câu 17: Nội dung nào sau đây **không** phản ánh đúng đặc điểm của văn minh?

- A. Có tiêu chuẩn cơ bản để nhận diện là nhà nước
- B. Ra đời trước văn hóa và tồn tại độc lập với văn hóa
- C. Ra đời sau văn hóa và có liên hệ chặt chẽ với văn hóa
- D. Là những giá trị vật chất, tinh thần do con người sáng tạo

Câu 18: Động cơ đột trong được phát minh trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ nhất có ý nghĩa?

- A. thúc đẩy cơ giới hóa sản xuất.
- B. khởi đầu cho quá trình công nghiệp hóa.
- C. giúp cho liên lạc ngày càng thuận tiện.
- D. mở ra khả năng ứng dụng nguồn năng lượng mới.

Câu 19: Một trong những thành tựu về giao thông vận tải đầu thế kỉ XIX là:

- A. phát minh và sản xuất ô tô.
- B. phát minh và sản xuất máy bay.
- C. tàu thủy và xe lửa xuất hiện với đầu máy chạy bằng hơi nước.
- D. phát minh và sản xuất động cơ hơi nước.

Câu 20: Nội dung nào sau đây phản ánh thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất trong lĩnh vực giao thông vận tải?

- A. Xuất hiện lò luyện quặng theo phương pháp mới
- B. Sự xuất hiện của tàu thủy chạy bằng hơi nước
- C. Sự ra đời và hoàn thiện của động cơ đốt trong
- D. Sự phát triển mạnh của ô tô và ngành hàng không

PHẦN II. CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM ĐÚNG – SAI (1 ĐIỂM)

Câu 1: Đọc đoạn tư liệu sau đây, chọn đúng hoặc sai ở mỗi ý a, b, c, d.

“Thời cổ đại, phương Đông hình thành bốn trung tâm văn minh lớn là Ai Cập, Lưỡng Hà, Ấn Độ, Trung Hoa. Do điều kiện tự nhiên thuận lợi, cư dân phương Đông cổ đại đã sớm hình thành những nền văn minh ở lưu vực các con sông lớn. Một số nền văn minh phát triển rực rỡ đến thời trung đại. Văn minh phương Tây ở khu vực Địa Trung Hải ra đời muộn hơn, đầu tiên ở Hi Lạp và sau đó ở La Mã. Nền văn minh Hi Lạp – La Mã cổ đại đạt được nhiều thành tựu to lớn, tiếp tục phát triển ở thời Phục hưng, tạo nền tảng cho văn minh châu Âu sau này.”

(Theo Vũ Dương Ninh (Chủ biên), *Lịch sử văn minh thế giới*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1991, tr.52)

- a. Thời cổ đại, ở phương Đông hình thành đồng thời bốn nền văn minh, bao gồm Ai Cập, Lưỡng Hà, Ấn Độ, Trung Hoa.
- b. Trung Hoa là nền văn minh duy nhất ở phương Đông phát triển liên tục từ thời cổ đại đến thời trung đại.
- c. Đặc điểm chung của các nền văn minh ở phương Đông là đều được hình thành trên lưu vực các con sông lớn.
- d. Văn minh phương Tây kế thừa toàn bộ những thành tựu của văn minh phương Đông cổ- trung đại.

Câu 2. Đọc tư liệu sau:

“Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất diễn ra vào cuối thế kỷ XVIII, đầu thế kỷ XIX, gắn liền với các thành tựu của cuộc cách mạng khoa học – kỹ thuật lần thứ nhất, mở đầu từ ngành dệt ở Anh, sau đó lan tỏa sang nhiều ngành sản xuất khác và tới nhiều nước, trước hết là Mỹ, các nước châu Âu và Nhật Bản. Mở đầu cuộc cách mạng này, nền sản xuất hàng hóa trong ngành dệt ban đầu dựa trên công nghệ thủ công giản đơn, quy mô nhỏ, lao động chân tay chuyển sang sử dụng các phương tiện cơ khí và máy móc trên quy mô lớn nhờ áp dụng các sáng chế kỹ thuật trong sản xuất công nghiệp.” (Theo Vũ Dương Ninh, Nguyễn Gia Phú, *Lịch sử thế giới cận đại*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 1991, tr.135)

- a. Thế kỉ XVIII, cách mạng công nghiệp lần thứ nhất diễn ra đầu tiên ở Anh, sau đó lan ra Châu Âu.
- b. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất đã góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của con người.
- c. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ nhất đã thúc đẩy sự phát triển của các ngành công nghiệp khác nhau, nhất là ngành luyện kim và giao thông vận tải.
- d. Nền tảng của cách mạng công nghiệp lần thứ nhất là sự đột phá của công nghệ số dựa trên những thành tựu trong lĩnh vực công nghệ thông tin.

II. TỰ LUẬN (4 ĐIỂM)

Câu 1. (1,5điểm). Trình bày những thành tựu văn hóa tiêu biểu của Trung Quốc thời phong kiến? Phân tích một thành tựu có ảnh hưởng đến Việt Nam?

Câu 2. (1,5 điểm). Trình bày thành tựu của cuộc cách mạng lần thứ nhất? Thành tựu nào có ý nghĩa quan trọng nhất? Vì sao?